

Yapon tilini o'qitishda multimedia resurslaridan foydalanish samaradorligini baholash

Aziza Mirahmad qizi Ilxomjonova
azizailxomjonova@gmail.com

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada Yapon tilini o'qitishda mustaqil ta'lim olish imkoniyatlari beruvchi axborot resurslari xususan multimedia usuli orqali ta'lim jarayonini tashkil etish masalalari hamda ta'lim samaradorligini baholash haqida so'z boradi. Yapon tilini o'qitishda multimediyaga asoslangan platformalarning o'quvchining gapirish, yozish tinglash o'qish kabi til tamoyillarini rivojlantirish darajasi baholandi natijalarga ko'ra taklif etilayotgan multimedia usuli boshqa an'anaviy usullarga qaraganda til o'rganuvchilarning o'zlashtirish qobiliyatini 98,4% da ravon so'zlashish qobiliyatini 96,2% ga, qo'llay olish imkoniyatlarini 97,5% ga, o'quvchilarning ta'limda faolligi ko'rsatkichini 95,6% ga va samaradorlik koeffitsiyentini 97,9% ga oshirishi qayt etildi.

Kalit so'zlar: multimedia, yapon tili, elektron ta'lim, mustaqil ta'lim, online yapon tili, AKT, video darsliklar

Evaluating the effectiveness of using multimedia resources in teaching the Japanese language

Aziza Mirahmad kizi Ilkhomjonova
azizailkhomjonova@gmail.com

Uzbekistan State University of World Languages

Abstract: This article talks about information resources that provide opportunities for independent learning in Japanese language teaching, especially the issues of organizing the educational process through the multimedia method, as well as evaluating the effectiveness of education. According to the proposed multimedia method compared to other traditional methods, language learners' acquisition ability is 98.4%, fluency is 96.2%, application opportunities are 97.5%, students' activity in education is 95.6%, and the efficiency coefficient is 97.9% increase was returned.

Keywords: multimedia, Japanese language, e-learning, independent learning, online Japanese language, ICT, video tutorials

KIRISH

Mavzu dolzarbligi. Bizga ma'lumki, yapon tili dunyoda murakkabligi jihatdan 5 o'rinda turadi va u boshqa tillarda uchramaydigan qator xususiyatlarga ega. Birinchidan, ko'p yillar davomida boshqa davlatlar uchun yopiq bo'lgan, o'ziga xos tushunchalari, urf-odatlar va tilini ishlab chiqqan yaponiyaliklarning mentaliteti bilan bog'liq. Bugungi kunga kelib Yapon tili zamonaviy ta'lim tizimida talab katta bo'lgan xalqaro tillardan biridir. Til o'rganishda texnologik inqilob allaqachon boshlangan bo'lib, sinfda aralash ta'lim (BL) va mustaqil ta'lim olish imkoniyatini taklif qiluvchi onlayn resurslar mavjud. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) rivojlanishi va Internetning rivojlanishi, o'quvchilarning onlayn muhitda o'quv materiallarini olish usullarini o'zgartirdi. Yapon tillarini o'rgatishda auditoriya va og'zaki muloqotda ona tilida so'zlashuvchi muhitni taqlid qilishga qaratilgan multimedia texnologiyalari bilan muhim o'zgarishlar yuz berdi. O'quvchilarni onlayn ta'limga tayyorligini baholash multimedia tarmog'idan foydalangan holda onlayn kurslarni loyihalashning boshlang'ich nuqtasidir. Mavzu dolzarbligidan kelib chiqib ushbu maqola talabalarning ta'lim muhitida faolligini oshirish uchun Multimedia tarmog'i yordamida yapon tilini o'qitish usulini taklif qiladi.

Bugungi kunda Internetda yapon tilidagi millionlab onlayn nashrlar, romanlar va filmlarni topish mumkin. Bularning barchasi sizga faol lug'at va yaponlar tomonidan ishlatiladigan tegishli so'zlarni oson o'rganish imkonini beradi.

MAVZU YUZASIDAN ADABIYOTLAR TAHLILI

Axborot vositalaridan foydalangan holda yapon tilini o'qitishning hozirgi holati va mavjud muammolar

Axborot texnologiyalarining rivojlanishi bilan turli sohalarda yangi axborot vositalaridan foydalanilmoqda. Xususan, so'nggi yillarda internet jadal rivojlanishi tufayli, universitet va kompaniyalar tomonidan ta'lim jarayonida unumli foydalanilmoqda. Buning sababi shundaki, Internetdan foydalanish axborotni izlash, aloqa qilish va axborotni uzatishni osonlashtiradi.

Sun'iy yo'ldosh aloqasi esa keng qamrovli va bir yuqori sifatli videoni butun mamlakat bo'ylab tarqatish imkoniyatiga ega. Shu sababli, hozirgi vaqtda sun'iy yo'ldosh aloqasidan foydalangan holda ta'limni rivojlantirish davom etmoqda. Masalan, SCS (kosmik hamkorlik tizimi) Media ta'limni rivojlantirish markazi, xususiy universitet sun'iy yo'ldosh aloqa tarmog'i (Joint sun'iy yo'ldosh), universitet. Bundan tashqari, hozirda "Sputnik aloqasidan foydalangan holda ta'lim axborot kommunikatsiya tarmog'i tizimi" qurilmoqda. Buning uchun har bir axborot tashuvchisining o'ziga xos xususiyatlarini tushunish, bir-birini to'ldiruvchi holda bir nechta ommaviy axborot vositalaridan foydalanish va ulardan imkon qadar tezroq samaraliroq ta'lim mazmuni va usullarini yo'lga qo'yish zarur. Bundan tashqari, sun'iy yo'ldosh aloqasi va internet orqali yapon tilini o'qitish bilan shug'ullanuvchilar

o'rtasida hamkorlik qilish, multimedia o'quv materiallarini birgalikda ishlab chiqish va birgalikda foydalanish kabi muammolar mavjud. Boshqa tomondan, yapon tili ta'limida yangi axborot vositalari haqiqatda qo'llanilsa, ijtimoiy infratuzilmaning tayyorgarligini, ta'lim mazmunini rivojlantirishni va ishlash uslubini chuqur o'rganish zarurati tug'iladi.

Yangi axborot vositalaridan foydalangan holda yapon tili ta'limini rivojlantirish

Jamiyatda kompyuterlashtirish va yapon tilini o'rganishga bo'lgan talab ortib borayotgani hisobga olib, sun'iy yo'ldosh aloqasi, optik va magnit disklar, internet kabi yangi axborot vositalaridan yapon tili ta'limi sohasida ham samarali foydalanish zarur. [1]

Yapon tili ta'limida yangi axborot vositalaridan foydalanishda quyidagi jihatlarga alohida e'tibor qaratish lozim.

A. Yapon tili ta'limi uchun axborot-kommunikatsiya tarmoqlarini ishlab chiqish va ulardan foydalanish

Kompyuterlashtirishga mos keladigan yapon tili ta'limini amalga oshirish uchun ijtimoiy infratuzilmani yaxshilash va axborot kommunikatsiya tarmog'ini barpo etish zarur. Bu tarmoq yapon tili ta'limini targ'ib qiluvchi har bir muassasani uzviy bog'lashi, har bir muassasada yapon tili ta'limi bo'yicha ma'lumotlar almashishi va yapon tilini o'rganuvchilarga tegishli ma'lumotlarni taqdim etishi kerak.

Boshqa tomondan, yapon tilini o'qitish uchun axborot kommunikatsiya tarmoqlarini ishlab chiqish va ulardan foydalanishda nafaqat ushbu yangi ilg'or axborot vositalaridan, balki mahalliy jamoalarda yapon tilini o'qitish uchun telefon va kabel televideniyesi kabi an'anaviy vositalardan ham foydalanish zarur. Shuni ta'kidlash kerakki, bir turdagi aloqa vositalarini birgalikda ishlatish ham samarali bo'lishi mumkin.

B. Yapon tili o'quv materiallarini ishlab chiqish va ulardan foydalanish

Axborot vositalaridan foydalangan holda yapon tilini o'qitishda har bir vositaga mos keladigan o'quv materiallari ajralmas hisoblanadi. O'zbek tilida hozirgacha yapon tili o'quv materiallari ishlab chiqilgan, ammo o'quv materiallarini axborot kommunikatsiya tarmoqlari yordamida o'rganish mumkin bo'lgan shaklda ishlab chiqishni davom ettirish zarur. Bundan tashqari, o'quvchilar undan kerak bo'lganda foydalanishlari uchun tarmoqlar orqali foydalanishni targ'ib qilish kerak. [2]

C. Yapon tili ta'lim dasturlarini ishlab chiqish va tarqatish

Yapon tilini o'rganuvchilar uchun o'quv dasturini ishlab chiqish va uni sun'iy yo'ldosh aloqalari va Internetdan foydalangan holda ta'minlash maqsadga muvofiqdir. Bunday holda, sun'iy yo'ldosh aloqasidan keng maydonda ajoyib tasvirlarni tarqatish, savol-javob va muhokamalar uchun Internet kabi liniyalaridan foydalanish maqsadga muvofiqdir.

D. Yangi axborot vositalaridan foydalana oladigan zamonaviy yapon tili o'qituvchilarini tayyorlash

Yapon tili ta'limida yangi axborot vositalaridan foydalanish uchun yapon tili o'qituvchilari ulardan to'liq foydalanish ko'nikmasiga ega bo'lishlari zarur.

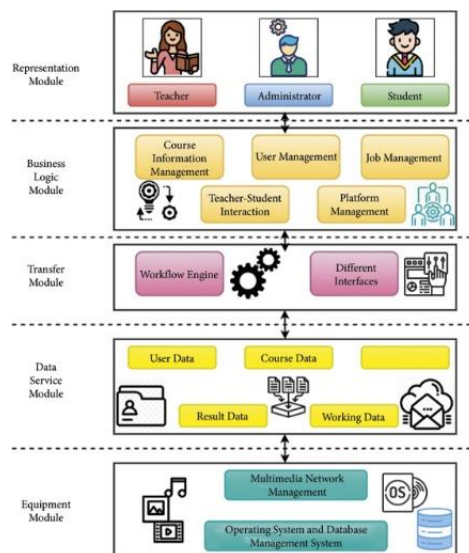
E. Axborot vositalaridan foydalanish asoslarini ishlab chiqish

Yuqorida ta'kidlanganidek, yapon tili ta'limida yangi axborot vositalaridan foydalanish bo'yicha so'rovlar va tadqiqotlar o'tkazish, o'quv dasturlari va o'quv-uslubiy materiallarni ishlab chiqish, o'qituvchilarning ommaviy axborot vositalari bilan shug'ullanishi uchun o'quv loyihalarini imkon qadar tezroq o'tkazish zarur. [3]

- Filmlar, dramalar va animatsiyalar kabi videolardan foydalanish
- J-POP yapon musiqasidan foydalanish
- Manga va roman kabi kitoblardan foydalanish
- O'quv dasturlari va o'yinlaridan foydalaning
- Tarix, madaniyat va hokazolardan o'rganish.
- SNS yordamida yapon tilida so'zlashuvchilar bilan do'stlashing

METODOLOGIYA

Taklif qilingan multimedia usuli ochiq kodli platformaga asoslangan multimedia usuli boshlang'ich va ikkilamchi rivojlanish uchun ochiq manba platformasidan foydalanadi. Simsiz tarmoq aloqasidan foydalangan holda, multimedia usulining butun me'moriy standartlashtiriladi va rivojlanish jarayoni samaradorligini oshiradi. Multimedia usulini u foydalanadigan ierarxik daraxt tuzilishi asosida beshta alohida modulga ajratish mumkin: vakillik uchun modul, biznes uchun, uzatish uchun, ma'lumotlarga xizmat ko'rsatish uchun va ikkinchisi jihoz uchun. Hisoblashda platforma apparati musiqa, video va fotosuratlar kabi multimedia komponentlarini o'z ichiga olgan haqiqiy apparatdir. Ma'lumotlar bazasi turli mantiqiy dasturlar uchun haqiqiy tashuvchi bo'lib xizmat qiladi.

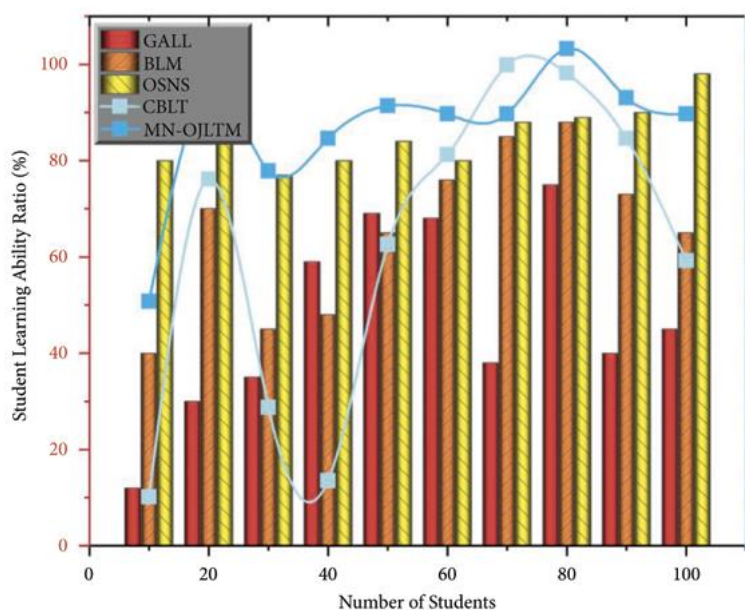

1-rasm: Taklif etilayotgan multimedia usuli tuzilishi

NATIJA VA MUHOKAMA

Multimedia texnologiyasining tez kengayishi yapon tili uchun tizimli, nazariy boshqaruv kanallari va moddiy ta'minot asoslarini taqdim etadi va maktablarda esa sinf strukturasining energiya samaradorligini optimallashtirishi va umumiy o'qitish sifati standartini oshirishi mumkin [2]. Yuqori yapon ko'nikmalarini o'rgatish usullari konservativ bo'lib an'anaviy o'qitish ta'siri pasaymoqda [1]. Biroq, multimedia texnologiyasi yapon ta'limida muhim ahamiyatga ega [3]. Multimedia yordamchi uskunalarini qo'llash bilan bog'liq keng qamrovli muammolar va Yaponiyaning amaliy o'qitish darajalaridagi umumiy taraqqiyot hozirda ta'lim muassasalari o'rtasidagi muhim aloqadir.

Multimedia ta'limni boshqarish quyi tizimi va unga bog'liq funksiyalari o'quvchilar uchun o'rnatilgan bo'lib, u o'quvchilar uchun ko'plab mustaqil vazifalarni bajarishi mumkin. O'quvchilar o'z ehtiyojlari va qobiliyatiga qarab o'quv mazmuni va tezligini tanlashlari mumkin. Talabalari uchun yapon tilini o'rganish resurslari universitet yapon tilining professional, amaliy, nazariy va boshqa nuqtai nazaridan boyitilgan. Masalan, yapon tili grammatikasi va kasbiy bilim nuqtalari asosida professional kurslarni tashkil etish; talabalarning o'rganishga bo'lgan qiziqishini yanada kuchaytiradigan amaliy kurslar yoki akademik kurslarni ochish; va talabalarning til amaliyoti qobiliyatini yoki nazariy o'rganish qobiliyatini rivojlantirish.. Taklif etilayotgan multimedia usuli boshqa mavjud modellarga nisbatan 98,4% ga talabalarning yuqori bilim olish qobiliyatiga erishadi. (2-rasm)

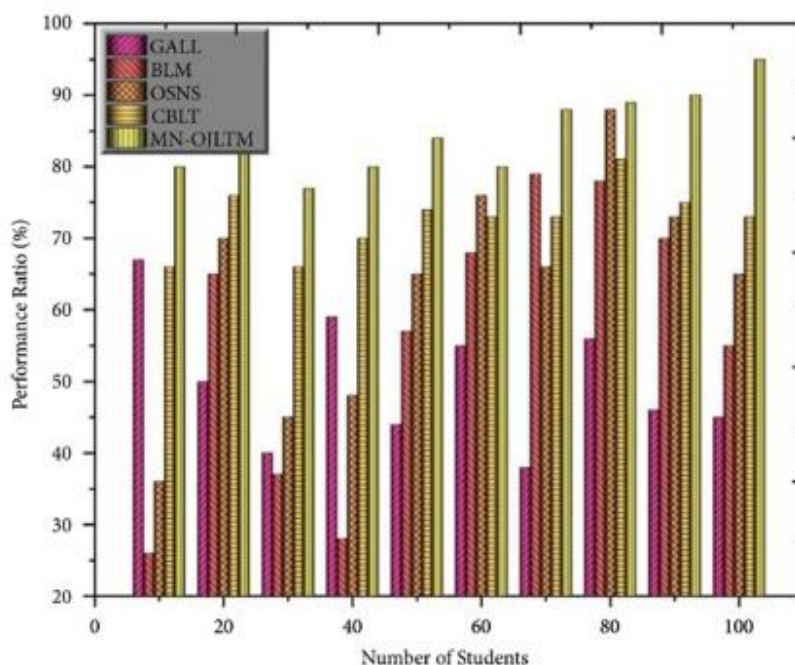

2-rasm: O'quvchilarning yapon tilini o'zlashtirish darajasi

Tilning ravonlik darajasini baholash

Ushbu tadqiqot o'quvchilarga yangi tajribalar berish uchun yapon tilini o'rganishning elektron ta'lim dasturida tinglash va gapirish mashqlaridan foydalanishni taklif qiladi. Og'zaki nutqdan foydalanadigan E-learning talabalari

bo'yicha kichik miqyosdagi tadqiqot natijalari keltirilgan. Yapon tilini o'rganish ilovasida nutqni aniqlash uchun nutqni aniqlashdan foydalanish multimediali o'zaro ta'sir samaradorligini o'rganish vositasi sifatini oshirdi. Ushbu tadqiqot foydalanuvchilarga intuitiv nutq tajribasini berish uchun kommunikativ onlayn ta'lim konsepsiyasini taqdim etishga qaratilgan. Tavsiya etilgan multimedia usuli boshqa mavjud usullarga nisbatan talabalar tilini ravon bilish darajasiga 96,2% erishishi qayd etildi. (3-rasm)

3-rasm: *Tilning ravonlik darajasini baholash natijalari*

Yangi axborot texnologiyalari oflayn va onlayn gibridd o'qitishni pandemiya davrining ta'lim va o'qitish texnikasi bo'lishiga imkon beradi, kelajak avlodda oliy ta'limni isloh qilish uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Ishlash koeffitsiyenti tenglama yordamida hisoblab chiqilgan (4). Tavsiya etilgan multimedia usuli boshqa mavjud usullarga nisbatan 97,5% yuqori unumdorlikka erishadi. Testlar, viktorinalar va yapon tilidagi baholi mashg'ulotlar talaba faoliyatini o'lchab borishga imkon beradi. 3-rasm

XULOSA

Ushbu tadqiqot o'quv muhitida talabalarning faolligini oshirish uchun multimedia usulini taqdim etadi. Yapon tilini professional til sifatida o'rgatish texnologiya va axborot resurslarining kombinatsiyasini talab qiladi, ulardan yapon tilidagi iste'dodlarni tushunishni kengaytirish va yapon tili mutaxassislarining umumiy sifatini yaxshilash uchun foydalanish mumkin. Multimedia tarmoq texnologiyasining tezkor rivojlanishi yapon tilini o'qitish modelining tez o'zgarishiga yordam berdi. Yapon tilini o'qitish onlayn o'qitish modelining rivojlanishiga mos kelishi va multimedia tarmoq texnologiyasining afzalliklaridan to'liq foydalanishi kerak, bu esa turli xil, yangi davr ehtiyojlarini qondirish uchun o'quvchilarga zamonaviylashtirilgan va mustaqil o'qitishga xizmat qiladi. Tajriba natijalari shuni ko'rsatadiki, taklif etilayotgan

multimedia usuli boshqa ommabop usullarga nisbatan o'quvchilarning o'rganish qobiliyatini 98,4% ga, tilni ravonlik darajasini 96,2% ga, ishlash ko'rsatkichini 97,5% ga, talabalarning faolligi ko'rsatkichini 95,6% ga va samaradorlik koeffitsiyentini 97,9% ga yaxshilaydi. Multimedia-ta'limning bir qancha muammolari darhol hal qilinishi kerak. Misol uchun, PPTga yo'naltirilgan yapon sinfi diqqatni va buzilishni rag'batlantiradigan o'quv dasturlarining noto'g'ri dizayni tufayli ma'lumotlarning bir-biriga mos kelishiga va vaqtni behuda sarflashga olib keladi. Baholash natijasi shuni ko'rsatadiki, multimedia kelajakdagi mobil va onlayn o'qitishni amalga oshirish uchun an'anaviy ta'lim texnikasiga nisbatan yaxshi ta'lim natijalarini yaxshilashga erishish mumkin.

Reference

1. Larionova A.A. Elektron lingvodidaktika: yapon tili grammatikasida onlayn testning evristik imkoniyatlari [Elektron resurs] // Ta'lim texnologiyalari va jamiyat. 2016. V.19, 1-son. S.544-550 – URL: <https://readera.ru/jelektronnaja-lingvodidaktika-jevristicheskie-vozmozhnosti-onlajn-testirovanija-14062675> - (kirish sanasi: 15.02.2019).
2. Lebedev S.V., Silaichev P.A. Federal davlat ta'lim standartlarini joriy etish uchun o'quv qo'llanmalarini ishlab chiqish va moslashtirish // Xalqaro ilmiy jurnal. 2013 yil. – 26-son. – C. 80-83.
3. Stavtseva I.V., Karmanova A.F. "Yapon tilining amaliy grammatikasini o'rgatish uchun onlayn yordamni ishlab chiqish" 2017,20